

A szigorúan a tantervekhez kötődő oktatáspolitikai nem biztosít kellő rugalmasságot a képzéshez, és önállóságot a tanulóknak, ami kimondatalanul is a könyvtárhasználat fontosságát kérdőjelezi meg.

A könyvkiadás produktumainak áttekintését nehézkesnek ítélték a jelentésben, mert pl. nincs olyan intézmény, ahol az összes kiadói katalógus a használók rendelkezésére állna. A nemzeti könyvtár által közreadott Luxemburgi Nemzeti

Bibliográfia az egyetlen összefoglalás az országban megjelenő kiadványokról és a patriotika irodalmáról.

Az EK-jelentés alapján esetlegesnek és szét-esőnek tűnik a nagyhercegség könyvtári élete. A kötetből az – eddigi – semminél azért többet, de a tájékozottsághoz túl keveset lehetett megtudni e törpeállam könyvtári ügyeiről.

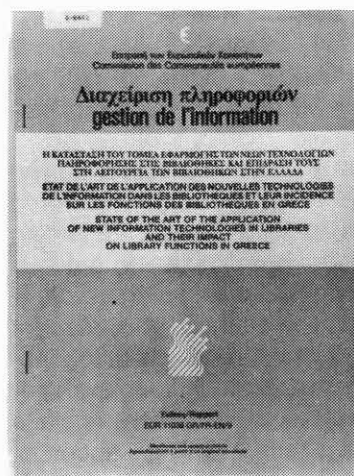
Kovács Katalin

Görögország

A görög könyvtárak helyzetét ismertető kötet elsősorban az ország krónikussá vált könyvtárügyi problémáival foglalkozik. A két legsúlyosabb ezek közül a nemzeti bibliográfia és az országos könyvtári hálózat hiánya. A Nemzeti Kutatóközpont „Országos dokumentációs központ” elnevezésű programja hivatott a könyvtárak modernizálására, az új technológiák bevezetésére elsősorban a kutatóközpontokban és az egyetemi könyvtárakban. A program megvalósítása igen nagy nehézségekbe ütközik, elsősorban a régi anyagok tekintetében. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a könyvtárak egymástól eltérő nyilvántartási és feltárási rendszereket használnak, egy részük pedig inkább könyvlerakatnak nevezhető, mintsem valódi könyvtárnak.

Az 1982-es statisztikai adatfelmérés során 625 könyvtárat regisztráltak Görögországban, a következő megoszlásban: a nemzeti könyvtár, 32 közkönyvtár (megyei könyvtár), 400 közművelődési könyvtár, 21 gyermekkönyvtár, valamint egyetemi könyvtárak és szakkönyvtárak, kolostori könyvtárak (pl. Mont Athos és Patmos), és magángyűjtemények.

A felsorolt könyvtárak közül 109-nek feltárt az állománya, 25-ben pedig modern technológiát alkalmaznak. Ez utóbbiak közé általában az egyetemi és a tudományos szakkönyvtárak tartoznak. Többségük nem a könyvtár számára készült szorftvert használ, mivel a számítógép általában az anyaintézményé, a könyvtári program csupán

Ἐ καταστάσῃ του tomea efarmogestōn neon tehnologiōn pléroforeses etiē bibliothekes kai eipirase tous ste leitourgia ten bibliothékōn stēn Ellada = Etat de l'art de l'application des nouvelles technologies de l'information dans les bibliothèques et leur incidence sur les fonctions des bibliothèques en Grèce = State of the art of the application of new information technologies in libraries and their impact on library functions in Greece : Rapport final / [par] Meletis tonikes anaptuxes ; [publ.] Commission des Communautés européennes. - Code project LIB-2/9. - Luxembourg : EC, 1988. - XIX, 215 p. ; 30 cm. - (EUR ; 11036 GR/FR-EN/9).

a könyvek és folyóiratok regisztrálására szorítkozik, de nem teszi lehetővé az online használatot. Sokhelyütt célszerűbb lenne kisszámítógépek használata, mert ezek kezelése egyszerűbb az állandóan szakemberhiánnyal küszködő könyvtárakban.

A *Nemzeti Könyvtár* 1832-ben alapították, jelenleg az Oktatási Minisztérium fennhatósága alatt működik. A tanulmány szerint egyedül a kötelempéldány-gyűjtését képes maradéktalanul ellátni, a többi nemzeti könyvtári funkció gyakorlásához ugyanis hiányoznak a feltételei. Szakozásra az Otto Hartwig-féle rendszert vezették be. A nemzeti könyvtárnak mindössze 77 alkalmazottja van, ebből 40 a szakképzett könyvtáros. Összesen két személyi számítógéppel rendelkeznek.

A parlamenti könyvtárat 1854-ben alapították, kötelempéldány-gyűjteményét tekintve letéti könyvtári fealdatot is ellát. Történelmi értékű anyagán és a ritka kiadványokon kívül számos hazai és külföldi periodika is gazdagítja állományát. A könyveket a müncheni könyvtár szakozási rendszere szerint dolgozzák fel saját szükségleteiknek megfelelően átalakítva. A központi könyvtár 1934 óta működik a parlament épületében, míg a híres Benakis-gyűjteményt a régi parlament épületében őrzik.

Az egyetemi- és a kutatást szolgáló könyvtárak működésében megkülönböztetett szerep jut az Országos Kutatási Központ keretében szervezett *Dokumentációs Központnak*, amely e könyvtárak online gépesítésének megszervezésében kezdeményező szerepet vállalt. A központ 1960-ban létrehozott könyvtárának számítógépéhez csatlakoznak a fejlettebb technológiával rendelkező külső könyvtárak, akik számára egyfajta hálózati központként üzemel. Online kapcsolatban áll kb. 200 külföldi adatbankkal, így a különböző tudományos, oktatási intézmények, valamint a kutatók nemcsak a központ adatbázisához jutnak hozzá, hanem a belföldi és külföldi könyvtárközi kölcsönzéseket is ezen keresztül intézhetik. E központ a Műszaki Kamara Dokumentációs Központjával együtt az EURONET hálózaton keresztül kapcsolódni tud az európai adatbankokhoz is.

A Műszaki Kamara Könyvtárát és Dokumentációs Központját 1931-ben hozták létre, 1981 óta nyilvános könyvtár. Feladata a görög mérnökök tudományos és műszaki információkhoz juttatása. Technikai felszereltsége, korszerű adatbázisa kapcsolatban áll a műszaki kamara ter-

mináljával. Könyvekből, tanulmányokból és szabványokból álló gyűjteményét a Dewey-rendszer szerint szakozzák.

Ugyancsak a tudományos kutatást segíti elő a kitűnően feltárt, de nem gépesített Gennadios könyvtár a maga hatalmas kéziratgyűjteményével. A neo-hellén és bizánci kutatóközpont könyvtára 1985-ben kezdte el katalógusának építését. Említésre méltó még az Evangelismos kórház könyvtára. 1930-ban alapították, könyvek, tudományos dolgozatok, kutatási anyagok képezik az állományt, amelyet a „Library of Congress Classification” alapján tartanak nyilván.

A tudósok munkáját két magángyűjtemény szolgálja még. Az egyik a loverdui könyvtár, amelyben XV. századi könyveket és a görög klasszikusok európai nyelveken megjelent régi fordításait őrzik. A másik a görög irodalom és történelem archivuma (ELIA), ennek anyaga a XIX-XX. századból való. Dewey-rendszert használ. Periodikáinak adatait gépi katalógusban lehet elérni.

A különleges nemzetközi érdeklődésre számot tartó szakkönyvtárak közül kiemelkedő jelentőségűek a Mont Athos-i kolostori könyvtárak. Görögország legrégebb ilyen könyvtára a lavrai kolostoré, amelynek alapítási éve 963. Ez a világ harmadik könyvtára – a vatikáni és a sinai után –, amely bizánci és Konstatinápoly eleste előtti kéziratokat őriz. A 17 ezer kéziratból 13 ezer katalógizált. Az ősnymtatványokat időrendben tartják nyilván. A Mont Athos-i könyvtárakon kívül középkori, török hódoltság korabeli és felvilágosodás kori gyűjteménytel rendelkezik a zakynthosi, a kozani, a chiosi és a pilioni könyvtár.

A felsőoktatási intézmények könyvtárai

Az athéni egyetem könyvtára 1982-ben vásárolt egy 2x760 Mb memóriával rendelkező CYBER 720 típusú számítógépet, bár egyelőre megfelelő szoftver hiányában még nem tudja használni. A közgazdasági és kereskedelmi főiskola könyvtára a Dewey-féle szakozási rendszert alkalmazza és PRIME-típusú számítógéppel rendelkezik. A politikai és társadalomtudományi tanszék könyvtára Mini 6 Bull számítógépet használ. A Trák Egyetemi Könyvtár erőfeszítéseket tesz egy gépesített görög szakozási rendszer fejlesztésére. A Thessaloniki Egyetemi Könyvtár megkí-

sérelte a nemzeti bibliográfiai központ kialakítását, de nem járt sikerrel ez a próbálkozás. A könyvek tartalmi feltárása a Library of Congress rendszerével történik, MONROE MS 2000-es mikroszámítógépen. Ez alkalmas az új könyvek, folyóiratok és egyéb időszakos kiadványok nyilvántartására, valamint online folyóiratkatalógus készítésére. A Krétei Egyetemi Könyvtár szintén a Library of Congress feltárási rendszerét használja. Ez az egyetlen olyan egyetemi könyvtár Görögországban, amely központi könyvtári funkciókat is ellát a területén. Egy kisszámítógéppel is rendelkezik, amely a katalógus és egyéb könyvtári műveletek gépesítésére alkalmas. A megrendelést és a kölcsönzést az egyetem központi számítógépén végzik. Az Égei Egyetemi Könyvtár 1985-től Mini 6 Bull típusú számítógépével a könyvek nyilvántartását végzi. A Janinai Egyetem Központi Könyvtára 1971 óta működik. SHERRY PC rendszerű mikroszámítógépe csatlakozik az egyetem központi számítógépéhez, de személyi és helyiség problémák miatt egyelőre még nem használják. A Patrasi Egyetem Központi Könyvtárát 1968-ban hozták létre. Komoly helyiség gondokkal küzd, gépesítése nincs megoldva. A könyvek szakozása az ETO szerint történik.

A gyermekkönyvtárak hálózata megfelel az UNESCO gyermekkönyvtári normáinak. A Földművelési Minisztérium kezdeményezésére 21 könyvtárat hoztak létre 4-15 éves gyermekek ré-

szére. A gyermekkönyvtárakban is a Dewey-rendszer szerint dolgozzák fel az állományt. E könyvtárak tevékenységét a Gyermek- és Ifjúsági Könyvek Központja irányítja.

A kantzai, valamint a pszichikai amerikai kollégiumok általános iskolai könyvtárainak szervezetsége kifogástalan. A kantzai könyvtárban is a Dewey-rendszert alkalmazzák az állomány feltárázásában, IBM kompatibilis PC-ken tárolják az adatokat és a D-Base III szoftvert alkalmazzák. A szerzeményezés és a könyvek nyilvántartása szintén gépesített.

A példák jól látható, hogy a szerény központi támogatás gátat szab a könyvtárak gépesítésének. A közművelődési és egyetemi könyvtárak csak az oktatási minisztérium engedélyével (és anyagi támogatásával) ruházhatnak be erre a célra, ráadásul egy olyan bizottság engedélyével, amelyet eddig még nem is hoztak létre.

A kötet második fejezete a kérdőívekre adott válaszok alapján szerkesztett táblázatokat tartalmazza, melyek eligazítanak a könyvtárak gépesítését illetően. Bemutatják a használatos számítógépeket és rendszereket, míg a függelék 1982-es adatokat közöl a könyvtárakról (név, cím, gyűjtőkör, szakozási rendszer stb.).

Gyimót Ágnes

TÖBB MINT 4 MILLIÓ KÖNYVET tár fel a British Library most elkészült online (CD-ROM-on is kapható) katalógusa, amely a humán tudományi (társadalomtudományi) gyűjtemények állományát tartalmazza. (BL News, 1991.júni.)

A NÉMET NEMZETI HANGTÁR, a berlini Deutsche Musikarchiv, 1974 óta kötelezpéldányt kap az NSZK-ban megjelent hanglemezekből, s beszerezte a teljesség igényével az NDK termékeit is. A birtokában lévő 175 000 hanglemezből azonban máris közel 100 000 a régebbi dokumentum (pl. Beethoven V. szimfóniája 1913-ból, az első teljes szimfóniafelvétel). Most, a Deutsche Bibliothekra vonatkozó törvény átfogalmazása kapcsán, el szeretnék érni, hogy a hangtár kapja meg az elvi alapot és az anyagi eszközöket a német hanglemeztermés lehetőleg teljes retrospektív gyűjtésére is. (DBI-Pressespiegel, 1991. ápr.)